

Kendelse
i
faglig voldgift (FV2015.0087)

Fagligt Fælles Forbund

mod

Dansk Byggeri
for
J.O. Tagdækning ApS

Sagen drejer sig om, hvorvidt lægning af teglsten er murerarbejde, som i medfør af parternes overenskomst skal udføres af murersvende.

Voldgiftsretten er nedsat i medfør af Overenskomst 2014 for Murer- og Murerarbejdsmandsarbejde mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund § 63, punkt 21-29. Som medlemmer af voldgiftsretten har fungeret Gynther Honnens og Morten Rasmussen, udpeget af 3F, og Hans Henrik Kristensen og Jeppe Wartazz, udpeget af Dansk Byggeri. Landsdommer Tine Vuust er af Arbejdsrettens formand udpeget som juridisk opmand og Tonny Wulff er udpeget som faglig opmand. Sagen har været forhandlet den 26. maj 2015 i Dansk Byggeri, Agerbæksvej 17, Risskov.

Påstande

Klager har nedlagt påstand om, at firmaet skal anerkende, at lægning af tegltagsten, herunder binde/sømme og montere fjederbindere, er murerarbejde, som skal udføres af murersvende, jf. § 4, stk. 1, i overenskomsten for murer- og murerarbejdsmandsarbejde.

Indklagede har endeligt påstået frifindelse, subsidiært at klager skal anerkende, at lægning af fals-tegltagsten, hvor der ikke anvendes mørtel, ikke er murerarbejde, som skal udføres af murersvende, jf. § 4, stk. 1, og mere subsidiært, at klager skal anerkende, at binde/sømme og montere sidefalsbindere ikke er murerarbejde, som skal udføres af murersvende, jf. § 4, stk. 1.

Sagsfremstilling

J. O. Tagdækning udførte fra november 2012 i underentreprise en større renoveringsopgave med lægning af 5.000 m² tegltag på Sølystskoen i Silkeborg. Arbejdet blev ikke udført (udelukkende) af murersvende.

Den 29. oktober 2013 blev der afholdt fællesmøde mellem LO og 3F på den ene side og DA og Dansk Byggeri på den anden. Virksomheden var trods indkaldt ikke mødt. På mødet erkendte man fra arbejdsgiverside, at der var begået brud på overenskomstens § 4, idet man herved forudsatte, at der var tale om oplægning af tegltagsten, samt at der ikke var antaget arbejdskraft, som opfyldte betingelserne i overenskomstens § 4. Da der imidlertid ikke kunne opnås enighed om bodens størrelse, blev sagen indbragt for Arbejdsretten, hvor der den 21. november 2014 blev holdt møde om sagen. I dette retsmøde blev der afgivet forklaring af blandt andre Jens Ole Padkjær. Hans forklaring er i retsbogen gengivet således:

”Jens Ole Padkjær har forklaret, at han har været ejer af J. O. Tagdækning ApS i 11 år. Firmaet udfører taglægning med både betontagsten og tegltagsten. Normalt har han 4-5 ansatte, heraf en murer, Morten. Han er også selv murer og har deltaget i arbejdet på byggepladsen. De ansatte er alle medlemmer af 3F. De personer, man ser på fotografierne i bilag G er ham selv (bagest), Morten og Jan. Jan er ikke murer, men specialarbejder. Arbejdet med at lægge teglsten på er murerarbejde. Den efterfølgende montering af metalbindere på teglstenene behøver derimod ikke at blive udført af murere. Arbejdet på byggepladsen blev tilrettelagt således – når de var 4 til stede – at han selv og Morten udførte murerarbejdet, mens de to andre, som ikke var murere eller murersvende, monterede bindere og udførte andet arbejde, som ikke var murerarbejde. Der var altid mindst én murer til stede, dvs. enten Morten eller ham selv. [...] Arbejdet blev udført over ca. 25 arbejdsdage, idet de lagde ca. 300-400 kvm tag på en dag. De var der ikke hver dag, og der var pauser af ugers varighed, op til 1 måned. Det tager ikke lang tid at montere fuglegitter. Derimod tager det lang tid at lægge gratbånd på hele tagryggen. [...]”

Efter vidneførlens afslutning blev sagen på klagers anmodning udsat med henblik på, at det ved faglig voldgift blev afklaret, om montering af metalbindere er murerarbejde.

Overenskomstgrundlaget

Af Overenskomst 2014 for Murer- og Murerarbejdsmandsarbejde mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund fremgår bl.a.:

”§ 4 Gensidige forpligtelser

Murersvende

1. Dansk Byggeri forpligter sig til fortrinsvis at beskæftige murersvende til murerarbejde som sædvanemæssigt udføres af murersvende og elever.”

Af Priskuranten for provinsen fremgår blandt andet priser for lægning af forskellige teglsten og forskellige cementsten, ligesom der er fastsat priser på fastbinding af tagsten.

Der blev den 21. januar 1979 afsagt kendelse i en faglig voldgift mellem Entreprenørforeningen for firmaet Arne Vierø og Specialarbejderforbundet. Efter afgørelsen i denne sag skulle Specialarbejderforbundet anerkende, at lægning af alle typer teglsten – uanset bindemidlet – var omfattet af den mellem forbundet og Entreprenørforeningen gældende overenskomst.

Ved protokollat af 4. juni 1996 opnåedes der enighed mellem Specialarbejderforbundet og Byggeriets Arbejdsgivere om, at montering og opsætning af ”SkærmTegl” er at betragte som ”fællesarbejde”, der kan udføres af murersvende, snedker- og tømrersvende og specialarbejdere.

Den 3. maj 2013 blev der på et fællesmøde i Dansk Arbejdsgiverforening behandlet en klage, rejst af LO på vegne af 3F, over J. O. Tagdækning ApS vedrørende brud på overenskomstens § 4 ved ikke at anvende murersvende til lægning af tegltagsten på et stort villatag. Af referatet fremgår bl.a., at Dansk Byggeri erkendte, at der var begået brud på overenskomstens § 4, og der opnåedes enighed om betaling af en bod, ligesom virksomheden blev pålagt fremover nøje at overholde overenskomsten.

Forklaringer

Der er under sagen afgivet forklaring af indehaver af J. O. Tagdækning ApS Jens Ole Padkjær, selvstændig tagfirmaindehaver Mikkel Christensen og murersvend Søren Miller.

Jens Ole Padkjær har supplerende til forklaringen for Arbejdsretten forklaret, at der var tale om lægning af falsteglsten på et meget stort tag, og derfor var det rationelt at opdele arbejdet således, at mureren lagde to teglsten ad gangen i en diagonal linje, hvorefter en ikke faguddannet medarbejder

gik efter og satte bindere på hver anden sten. Taget var opmålt og tegnet op på forhånd af en murer med kridtstreger for hver tredje sten. De to nederste rækker var lagt på forhånd af én mand. Den øverste række blev også lagt og bundet af én mand i samme arbejdsgang, ligesom der også kun var én mand til at færdiggøre taget ved hjørnerne. Ved lægning af vingetagsten skal binderen monteres bag på tagstenen, inden den bliver lagt på taget, og derfor kan man ikke opdele processen på samme måde. Falsteglsten skal først bindes efter lægning, og der er stort set ingen efterfølgende justering af stenene, der i dag laves lige som nøjagtige som cementsten. Han har kun en murer til at gå forrest og lægge falsteglstenene, fordi det kræves i overenskomsten. Ud fra en faglig vurdering er det ikke nødvendigt, idet alle vil kunne lære at lægge tagsten uden først at have gennemgået en mureruddannelse. Der laves intet arbejde i mørtel i forbindelse med lægning af tagene.

Søren Miller har forklaret, at traditionelt foretages oplægning af tegltagsten af en murer, der både lægger og binder tagstenene i samme arbejdsgang. Han har svært ved at se det rationelle i den arbejdsgang, som Jens Ole Padkjær forklaret om, fordi man næppe kan undgå at komme i vejen for hinanden. Det er da også murerens ansvar, at tegltaget er lagt ordentligt, og hertil hører, at stenene er fæstnet ordentligt. En murerarbejdsmand har ikke ansvaret for eventuelle murerfejl. Normalt skal man lægge tre rækker teglsten for at sikre, at man holder retningen. Selvom der er kridtstreger for hver tredje sten, så skal der også være lejlighed til at rette dem ind.

Mikkel Christensen har forklaret, at han er indehaver af et tagfirma, som lægger alle slags tag. Han tilrettelægger arbejdet med oplægning af falsteglsten på samme måde som J. O. Tagdækning ApS, idet det er mest rationelt. Arbejdet med oplægning af cementsten sker på samme måde som med teglsten, og det kan efter overenskomsten udføres af andre end murere. Hvis der er ovenlysvinduer eller andre udfordringer på taget, lægges tagstenene omkring disse som regel først, og det arbejde udføres ikke nødvendigvis af murere.

Procedure

Klager har til støtte for påstanden gjort gældende, at arbejdet med oplægning af tegltagsten er og har altid været en opgave for murere, der også i sidste ende bærer ansvaret for, at arbejdet er udført ordentligt, herunder at tagstenene er bundet forsvarligt. Murerforbundet havde ikke overenskomst med Entreprenørforeningen, og hidtil har Dansk Byggeri og 3F altid været enige om, at oplægning af teglsten er murerarbejde efter § 4 i overenskomsten, også selvom der i mange år ikke har været

mørtelarbejde forbundet med lægning af teglsten. Det indgår da også som en del af mureruddannelsen.

Indklagede har til støtte for sine påstande gjort gældende, at arbejdet med oplægning af teglsten ikke længere har en sådan faglig karakter, at det skal betragtes som værende alene murerarbejde. 3F har tidligere anerkendt, at oplægning af cementsten er fællesarbejde, og der er i dag ikke en sådan forskellighed i arbejdet med oplægning af dem og teglsten, at det forudsætter en særlig faglig ekspertise at oplægge tegltagstenene. Begge dele kan udføres efter tillæring, således som det også blev slået fast ved den faglige voldgift fra 1979, og som de to grænseaftaler også har fastslået, herunder aftalen fra 1996, der fastslog, at også oplægning af skærmtegl er fællesarbejde.

Opmændenes afgørelse og begrundelsen herfor

Da der blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten ikke har kunnet opnås enighed, træffes afgørelsen af opmændene, der udtaler følgende:

Afgørende for, om arbejdet med oplægning af tegltagsten efter parternes overenskomst § 4 skal udføres af murersvende, er, om der er tale om ”murerarbejde som sædvanemæssigt udføres af murersvende og elever”.

Parterne er enige om, at arbejdet med oplægning af tegltagsten indtil nu har været anset for omfattet af overenskomstens § 4, og at der således har været krav om, at arbejdet skal udføres af en murer. Dansk Byggeri anerkendte da også under mæglingsmødet den 29. oktober 2013 i denne sag, at der var tale om overenskomstbrud.

Ved vingetegl udføres arbejdet med lægning og binding i én arbejdsgang. Ved falstegtagsten udføres arbejdet i bund og top samt omkring ovenlysvinduer mv. i én arbejdsgang, og selve lægningen af tagstenene herimellem har hidtil normalt været udført af én mand, som lægger stenene på vej op og binder på vej ned.

Det forhold, at arbejdsgangen efter de afgivne forklaringer på større tagflader rationelt kan opdeles, således at én lægger stenene, og at en anden derefter binder hver anden sten, finder vi ikke er til-

strækkeligt til at fastslå, at oplægning af teglsten eller selve bindingen ikke længere skulle være murerarbejde i overenskomstens forstand.

På denne baggrund får klager medhold i sin påstand.

T h i b e s t e m m e s:

J. O. Tagdækning ApS skal anerkende, at lægning af tegltagsten, herunder binde/sømme og montere fjederbindere, er murerarbejde, som skal udføres af murersvende, jf. § 4, stk. 1, i overenskomsten for murer- og murerarbejdsmandsarbejde.

Hver af parterne bærer deres omkostninger og betaler halvdelen af opmændenes honorar.

København, den 10. juni 2015

Tine Vuust og f/Tonny Wulff